

Nyolc év után búcsúzik Szabó Gábor rektor

Nyolc év után a hónap végén átadja utódjának a Szegedi Tudományegyetem vezetését Szabó Gábor (64) rektor, akinek sok időt kellett töltenie válságmenedzseléssel is. A gazdasági helyzet azóta javult, kezelhető a költségvetés. Szerinte a bolognai rendszerbe úgy vágott bele a hazai felsőoktatás, hogy nem volt hozzá megvalósíthatósági tanulmány, lett is visszakozás. Neki nem volt gondja a kancellári rendszerrel, az esetleges viták kompromisszummal végződtek.

Szabó Gábor. FOTÓ: KARNÓK CSABA

SZEGED
KOVÁCS ANDRÁS

– Mi az, amire a legbüszkébb, hogy vezetése alatt érte el a Szegedi Tudományegyetem, és mire nem volt ideje, s így utódja figyelmébe ajánlja?

– Értéknek tartom a belső összetartást, az egyetem szolidaritását, nehéz időkben ez könnyen sérül, és ilyen nálunk is volt. Mégsem esett szét

marakodó karok halmazára az SZTE, és megmaradtak a közös célok is. Végig katasztrófától mentes volt a gazdálkodás, illetve a nehézségeket nem igazán érzékelték sem a betegek, sem a hallgatók, legalábbis remélem. Az egyetem a legsikeresebb volt a GI-NOP-pályázatokban, tavaly, illetve tavalyelőtt, amire persze nem mondhatom, hogy az én érdemem, mert az közös.

Az utódommal jó és kiegyensúlyozott a kapcsolat, a szűkebb vezetői értekezletre már januártól meghívtam Rovó László professzort, így elég mély vízben van egy ideje. Nem gondolom, hogy bármiféle megrázkódás éri majd, amikor átveszi az egyetemet. **7.»**

Nyolc év után búcsúzik Szabó Gábor rektor

SZEGED
FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL

– Maradt idő az építkezésre úgy, hogy sok ment el válságkezelésre?

– Voltak nehéz idők, amelyek lélektani nyomai talán máig megmaradtak. Nehéz pillanatok voltak, amikor a gazdasági főigazgató úrral elmentünk minden karhoz, és bemutattunk három forgatókönyvet a kari tanácsnak. Az A terv nem tartalmazott létszámleépítést, a B terv igen, a C tervben pedig jelentős csoportos elbocsátás szerepelt. Muszáj volt mindenkinek tisztában lennie azzal, mire számíthat, ha rosszabbra fordul az egyetem gazdálkodása.

– Ez lett volna a Szabó-csomag?

– Hála istennek arra nem volt szükség, mivel az A terv valószínűleg meg, de azt akkor nem tudhattuk. Nem volt könnyű ezt kommunikálni a karok felé, egyenként szembesíteni mindenkit az elképzelhető legrosszabb forgatókönyvvel. Utólag visszanézve nem történt semmi, de pszichésen ez azért óriási nyomás volt. Azóta lényeges előrelépés történt az egyetem gazdálkodásában, bár még most sem vagyunk nullán. Innovációs fejlesztési projekteknél annyira sikeres volt az egyetem, hogy nyugodtan mondhatom, még soha nem volt ennyi pénzünk. A napi gazdálkodás szintjén persze maradtak gondok, hiszen a klinikai hiány csökkent, de nem tűnt el nyomtalanul. Ha az egészségügyi döntéshozók egyszerre meglátták bennünket, hogy a kancellár asszonnyal érkeztünk hozzájuk – ami gyakorlati előfordult –, legszívesebben elbújtak volna. Vittük a számokat, és mutattuk a laptopon, hogy ez miként van Szegeden, és hogyan máshol. Mára eljutottunk odáig, hogy évente 1,5 milliárd forinttal jobb a helyzet, ami nem csekélység.

– Egyszemélyi vezetésben lett rektor, duális vezetésből távozik. Milyenek a tapasztalatai a kancellári rendszerrel kapcsolatban?

– Az elején is mondtam, hogy a kancellári rendszer olyan, hogy működhet jól és rosszul is. Mi már korábban is átcsoportosítottunk a gazdasági vezetés számára különböző jogköröket, ami lépés volt ebbe az irányba. A vállalatok életében is működőképes az elnök és a vezérigazgató felállás, de csak akkor, ha megértik egymást. Ha nem így van, a versenyszféra ezt röviden megoldja, és a tulajdonos az egyiket kinegyi. A kancellári rendszer nem eleve rossz, hanem lehet rosszul is csinálni.

mi. Volt olyan intézmény, ahol az energia jelentős része arra ment el, hogy a kancellár és a rektor egymással küzdött, nálunk ez nem így volt. Viták akadtak, de ezek legtöbbször épeszű kompromisszummal zárultak.

– Mi a véleménye az SZTE nemzetközi rangsorokban elfoglalt helyéről, az egyetem nemzetközi versenyképességéről?

– Rangsorok voltak és lesznek, hiba lenne rájuk legyinteni. Tudomásul kell venni, hogy ezeket sokan nézik, jelentkezésre orientálhatnak. Szakmai vitákat lehet folytatni arról, mit mérnek a rangsorok, de az nem vezet sehova, ha megállapítjuk róliuk, hogy számárság. A rektorhelyettesekkel megnéztük, mely mutatókon tudnánk változtatni. Például az SZTE tudományos teljesítményét vizsgálva úgy találtuk, hogy a publikációk száma nagyjából rendszerben, a „csapásszám” az elvárható szinten van. A probléma az, hogy túl nagy számban születnek olyan publikációk, amelyekre nem történik hivat-

Látjuk, merre megy az ország, folyamatosan fordulunk a műszaki területek, a gépészet felé, és ebben fontos szerepe van a feljutó duális képzésnek. Komoly tervek vannak a villamosmérnöki képzés beindítására, a szenátuson már túljutott az erre vonatkozó akkreditációs javaslat.

Szabó Gábor (közösítő) rektor

kozás. Talán túl szigorúak a doktori iskolánk elvárásai, nagy a szám szerinti publikációs nyomás. Arra a következőre jutottunk, hogy egy kiértélt, nagy dobás többet érhet, mint három kicsi. Ennek szellemében megfogalmaztunk egy ajánlást, és például az általam vezetett fizikai doktori iskolában is változtattunk a publikációs követelményeken.

– Egészséges ma Magyarországon, valamint az SZTE-n belül a képzési paletta?

– Látjuk, merre megy az ország, folyamatosan fordulunk a műszaki területek, a gépészet felé, és ebben fontos szerepe

Szabó Gábor több időt szeretne az oktatással tölteni, ha már nem lesz rektor. FOTÓ: KUKLIS ISTVÁN

van a feljutó duális képzésnek. Komoly tervek vannak a villamosmérnöki képzés beindítására, a szenátuson már túljutott az erre vonatkozó akkreditációs javaslat. Ez a folyamat hosszú lesz, egy szakindítás is nagyon el tud húzódní. Az akkreditációs javaslat összeállítását után az első hallgató csak 5-6 év múlva végez.

– Mi a véleménye a felsőfokú duális képzésről? Rektorként sokat erősített és az ipar és az egyetem kapcsolatán. Ez a jövő?

– A duális képzéssel óvatossággal kell bánni, az ugyanis nem csak azt jelenti, hogy nagyobb óraszám van a gyakorlat. Ennek a képzésbe kell integrálódni. A vállalati partner nem az csinál, amit akar, azt kell tennie, ami a képzési tervben szerepel. Ezt nem mindenki érti meg, miközben a kisebb vállalkozások jelentős része nem is alkalmas arra, hogy egyedül kínáljon duális képzést. Amikor már a

leendő memököt tanítjuk, olyan nincs, hogy egy cégnél valami lényegeset nem lehet megtanulni, mert azt nem alkalmazza, ezért nincs is meg a szükséges eszköz. Amikor a Mercedes a duális képzést Kecskemétre hozta, ott olyan memökök oktattak, akik ezt csinálták Németországban, és pontosan tudják, miről szól.

A duális képzésnek jó példa: az egyetemen bemegy a hallgató a számítástechnikai laboratóriumba, és megismer egy szoftvert, ami mérnöki szimulációra alkalmas. Majd a következő hónapban a gyakorlati munkája során is végigvisz ezzel egy projektet, ahol a gyárban alkalmazza azt a tudást, amit előtte nálunk megszerzett.

– Soha nem avult még ilyen gyorsan a megszerzett tudás.

– Fontosnak tartom az élethosszig tartó tanulást, Magyarországon alig van ilyen, és ahol igen, ott sem vesz

részt benne a felsőoktatás, vagy csak alig. Egy dolgot mindenki lát, más lesz a munkaerőpiac 10 év múlva, mint ma, de azt még nem tudjuk, milyen. Egy sor manuális munkakör feleslegessé válik, és azt is tudjuk, hogy sok bolti eladó és banki ügyintéző maradhat munka nélkül. Nekünk, magyaroknak fontos, tudjuk-e követni a változásokat. A német szakértők nem azt várják, hogy nagy lesz a munkanélküliség, hanem azt, hogy óriási igény lesz a munkaerő-átképzésére. Nálunk a munkaerőhiány néhány éven belül meg fog szűnni, és ha nem vagyunk képesek arra, hogy rugalmasan átképezzük az embereket, akkor később nagy baj lesz.

– A bolognai rendszert sokan kritizálják, Ön szerinte bevált?

– A bevezetést nagyon elneveztem, nem nagyon tudtuk róla, hogy mi az. Azóta kiderült, kidobtuk vele például a korábban sikeres főiskolai szintű üzemmérnök-képzést, ami termelésirányításra alkalmas, az elméleti mellett megfelelő gyakorlati ismeretekkel is rendelkező mérnököt adott. Ilyenek ma nincsenek, ezeket elvesztettük a bolognai rendszerrel. Nem volt átgondolt lépés, a tanárképzés területén pedig egyenesen katasztrofális lett a hatása. Nemrég takarítottam a számítógépet, és találtam egy, még Magyar Bálintnak írt levelet, amiben úgy fogalmaztam: katasztrofális lesz. Azóta megtörtént a visszakozás, másként csináljuk a tanárképzést is. Mondom ezt úgy, hogy Amerikában tanítottam éveket a bolognai rendszerben. Azaz én nem hiszem, hogy a rendszer maga rossz, hiszen például az USA-ban nincs vele semmi probléma. Az volt a fel nem tett kérdés, hogy mi a kontinentális rendszerben rossz, mert azt, hogy mindent teljesen le kell cserélni, senki sem gondolhatja komolyan. Ma úgy mondanánk, belevágtunk egy projektbe, miközben nem volt megvalósíthatósági tanulmány.

– Hogyan tovább? Többet fog oktatni, vagy inkább azokra beindított pályázatokra koncentrálna, amelyekhez szakmája szerint is köze van?

– Van egy akadémiai kutatócsoportom, amellyel biztató eredményeket értünk el, erre ezután több időm lesz, mint ahogy a meglévő ipari kapcsolataimra is. Van néhány olyan országos feladat, amiből nem szállok ki, vagy még több energia jut rá. És mindenképpen több időt szeretnék az oktatással tölteni, mert metközben több dolgot is felrejttem időhiány miatt. Egy új eszköze, egy kísérletre, egy új módszer bevezetésére nem volt idő, ezután inkább lehet. Kezdem bevállalni a dolgokat, és egyszer csak azt veszem majd észre, hogy kevesebb időm van, mint korábban.